

Datum:

2026-09-03

Diarienummer:

MN-2026-7696

Yttrande över remiss från Klimat och näringsdepartementet om ett nytt system för miljöskaktionsavgifter [STK-2026-1]

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Miljönämnden är positiv till att man ser över systemet för miljöskaktionsavgifter så att dessa blir mer träffsäkra, proportionerliga och avskräckande. Genom införandet av både fasta och rörliga miljöskaktionsavgifter skapas bättre möjligheter att anpassa skaktionerna efter överträdelsens allvar, omfattning och omständigheterna i det enskilda fallet. Miljönämnden ser även att förslaget kan ha en påverkan på nämndens tillsyn som bör beaktas i vidare beredning av förslaget.

Yttrande

Miljönämnden är positiv till att systemet för miljöskaktionsavgifter ses över i syfte att skapa mer träffsäkra, proportionerliga och avskräckande skaktioner. Införandet av både fasta och rörliga miljöskaktionsavgifter bedöms ge bättre möjligheter att anpassa skaktionen efter överträdelsens allvar, omfattning och övriga omständigheter i det enskilda fallet.

Reformen kan därigenom stärka miljölagstiftningens genomslag och samtidigt bidra till mer likvärdiga konkurrensvillkor mellan verksamhetsutövare.

Samtidigt innebär den föreslagna ordningen ökade krav på kommunernas utredningsförmåga, dokumentation och juridiska kvalitet i handläggningen. Även om kommunernas grundläggande ansvar för tillsynen inte förändras, kommer kommunens roll som upptäckande, utredande och dokumenterande myndighet att få ökad betydelse.

Miljönämnden vill även framhålla att de ökade krav på utredning, dokumentation och handläggning som följer av förslaget kan medföra ökade kostnader för kommunerna. Det är av stor vikt att kommunerna får full täckning för tillkommande kostnader som följer av förslag som genomförs och att detta följs upp. För att säkerställa tillräckliga resurser hade det varit en möjlighet att utreda om skaktionsavgifter i stället ska gå till respektive

tillsynsmyndighet i syfte att arbeta mer förebyggande och på så sätt minska behovet av administrativa sanktioner i framtiden.

Miljönämnden vill framföra att processen för rörliga miljöstraffsavgifter riskerar att bli ineffektiv. En överträdelse kommer innebära separata beslut om tillsynsavgifter från både kommunen och Länsstyrelsen följt av ett beslut om straffsavgift. Detta medför en administrativt krånglig process både för myndigheter och för företag. Det finns därmed en betydande risk att den föreslagna ordningen ökar handläggningstiderna när samma ärende först ska prövas av kommunen och sedan Länsstyrelsen. När tiden mellan överträdelse och administrativ sanktion ökar så riskerar effekten att utebli.

Den kommunala tillsynen behöver effektiva straffsmöjligheter för att komma till rätta med allvarliga överträdelser av miljö och hälsoskyddslagstiftningen. Miljönämnden är redan idag van att besluta i svåra och komplicerade ärenden som ibland förenas med höga vitesbelopp och sanktioner som går att överpröva. Nämnden kan således även hantera rörliga sanktioner om rätt förutsättningar för det ges.

Om förslaget genomförs så är det av vikt att man undviker dubbelarbete och onödig administration genom tydlig ansvarsfördelning mellan kommun och länsstyrelse, särskilt när det gäller vilka utredningsåtgärder som ska vidtas av respektive myndighet.

För att säkerställa en enhetlig tillämpning bör det tydliggöras hur gränsdragningen mellan fasta och rörliga miljöstraffsavgifter ska göras i praktiken. Det bör även klargöras vilka omständigheter kommunen förväntas utreda och bedöma när det gäller avgiftens storlek, exempelvis ekonomisk vinning, uppsåt eller oaktsamhet och verksamhetens omsättning, samt vilken roll kommunen ska ha när det gäller att föreslå avgiftsnivå.

Miljönämnden vill därför särskilt understryka behovet av tydlig nationell vägledning. För att säkerställa likabehandling och rättssäkerhet bör nationell vägledning prioriteras i ett tidigt skede och kompletteras med utveckling av praxis.

För att uppnå en effektiv och enhetlig tillämpning bör nationella digitala stöd och gemensamma arbetssätt utvecklas i samband med reformens genomförande. Även behovet av ett nationellt register bör övervägas.

Ordförande

Sofia Hedén